

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Etnologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LLD1222 Simbolizație arhetipală: cultură, religie și politică în societatea umană (în lb. maghiară)							
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. Dr. Tánczos Vilmos							
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. Dr. Tánczos Vilmos							
2.4 Anul de studiu	1	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DF
							Obligativitate	Obligat orie

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	28
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					35
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					35
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	94				
3.8 Total ore pe semestru	150				
3.9 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă
5.2 de desfășurare a seminarului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • descrierea și interpretarea faptelor culturale prin contextualizare multidimensională • cunoașterea și aplicarea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază necesare pentru analiza diferitelor fapte și fenomene culturale • interpretarea conceptelor și metodelor specifice multiple într-un cadru interdisciplinar • evaluarea beneficiilor și dezavantajelor criteriilor care pot fi utilizate în analiza faptelor culturale prin aplicarea unor criterii adecvate • recunoașterea procedurilor care sunt considerate a fi cele mai potrivite transferului de expertiză (adică pentru ao explica) și pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la particularitățile și consecințele utilizării lor • identificarea și definirea conceptelor, metodelor și teoriilor de bază etice • recunoașterea importanței tendințelor și metodelor etnografice și identificarea specificităților acestora în contextul istoriei cercetării culturale
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • efectuarea și îndeplinirea sarcinilor profesionale în termenul stabilit prin respectarea principiilor etice ale activității științifice și aplicarea strictă a regulilor de referință profesională (în cadrul activităților practice, o prezentare generală a fenomenelor care pot fi colectate și interpretate în diferite domenii ale culturii populare maghiare, accesibilitatea sa metodologică) • dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul are ca scop introducerea studenților în studierea arhetipurilor psihologice. După însușirea noțiunilor generale de simbolistică (imaginar, subconștientul colectiv al lui Jung, simbol, arhetip, scheme etc.) urmează prezentarea regimului diurn și nocturn al imaginarii (sistemul lui G. Durand), precum și a altor teme arhetipale importante (sacrificiu, inițiere etc.). Cursul explică și ilustrează simbolurile arhetipale concentrându-se mai ales pe genurile folclorului tradițional maghiar (mitologie veche și superstiții, genuri lirice, obiceiuri etc.), dar include și diferite alte exemple (mituri „universale”, Biblia, folclorul român etc., chiar și simboluri literare).</p> <p>Seminariile au ca scop aplicarea în practică ale noțiunilor deja însușite: fiecare student prezintă câte o lucrare bazată pe cercetări etnologice proprii în această temă (simbolizație arhetipală).</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>Prelegerile cursului oferă cunoștințe teoretice generale despre imaginile arhetipale: 1. Concepte de bază: arhetip, simbol, schemă, principii dinamice ale imaginației. 2. Istoria gândirii simbolice. 3. Sistemicitatea simbolurilor arhetipale, motivația și natura religioasă a simbolizării. 4. Rolul simbolurilor în cogniție (religie, mit, arte).</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Simbolismul miturilor</p> <p>Concepte: epoca mitopoetică, mit și rit, simbolism în mituri, dualism în mit, sincretism în mituri</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lucien Lévy-Bruhl: A természeti népek világképe. In: Ferge Zsuzsa (szerk.): A francia szociológia. Bp., 1971. 161–178.; 2. Voigt Vilmos: A primitív vallások és a primitív gondolkodás. In: A vallási élmény története. Bp., 2004. 115–139. <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cocchiara, Giuseppe.: Az örök vadember. Bp., 1965.; 2. Eliade, Mircea: A szent és a profán. Bp., 1987.; 	<p>prelegere, exemplificare, problematizare</p>	

<p>3. Frazer, J. G.: Az Aranyág. Bp., 1965/1995.;</p> <p>4. Kirk, G. S.: A mítosz. Bp., 1993.;</p> <p>5. Meletyinszkij, Je.: A mítosz poétikája. Bp., 1985.;</p> <p>6. Tokarev, Sz. A. (szerk.): Mitológiai Enciklopédia. I–II. Bp. 1988.;</p> <p>7. Ivanov, Vjacseszlav V.: A kettős szimbolikus osztályozásról. In: Nyelv, mítosz, kultúra. Budapest, 48–66.;</p> <p>8. Fejős Zoltán: A szimbolizáció problémája Lévi-Straussnál. In: Kapitány Ágnes–Kapitány Gábor (szerk.): „Jelbeszéd az életünk”. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei. Budapest, 1995. 2</p>		
<p>2. Concepția platonică despre simbol</p> <p>Concepte: concepția aristoteliană despre metaforă, concepția platonică despre imagine, neoplatonism în creștinism (Pseudo-Dionysios Areopagita)</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Gombrich, Ernst: Icones Symbolicae. A szimbolikus kifejezés filozófiai és ezek hatása a művészetre. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 31–114.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Jan Białostocki: Ikonográfia. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 227–251.;</p> <p>2. Platón: Összes művei. Budapest, 1984. 1–3.;</p> <p>3. Maurice de Gandillac: Pszeudo-Dionüsziosz. In: Ruhbach, G.–Sudbrack, J.: Nagy misztikusok. Bp., Kairosz Kiadó, 79–94.</p>	prelegere, exemplificare, problematizare	
<p>3. Gândirea simbolică în Evul Mediu</p> <p>Concepte: noțiuni generale: simbolism universal, caracter mistic, didacticism etc. teorii franciscane despre simbol, ars memoriae în Evul Mediu</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Duby, Georges: A középkor képi világa. In: A katedrálisok kora. Bp., 1998. 231–270.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Gombrich, Ernst: Icones Symbolicae. A szimbolikus kifejezés filozófiai és ezek hatása a művészetre. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 31–114.;</p> <p>2. Daniel Arasse: Ars Memoriae és vizuális szimbólumok. A képzelet kritikája és a reneszánsz vége. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 115–156.;</p> <p>3. Gurevics, A. J.: A középkori népi kultúra. Bp., 1987.;</p> <p>4. Assmann, Jan: A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban. Budapest, Atlantisz Könyvkiadó, 1999.</p>	prelegere, exemplificare, problematizare	
<p>4. Carnavalul în Evul Mediu</p> <p>Concepte: noțiuni generale: caracter orgiastic, instituțiile violenței, dezordine și haos în lume, invazia cuvintelor, cultul fertilității etc.</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Tánzos Vilmos: A karneváli világ. In: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, 2006. 86–101.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Bahtyin, Mihail: François Rabelais művészete. A középkor és a reneszánsz népi kultúrája. Bp., 1982.;</p> <p>2. Peter Burke: Népi kultúra a kora újkori Európában. Bp., 1991. 213–285. (Két fejezet: A Farsang világa; A Böjt diadala);</p> <p>3. Ginzburg, Carlo: Rituális fosztogatások. In: Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Módszertani írások és esettanulmányok. Budapest, Replika Kör, 2000. 279–298.;</p>	prelegere, exemplificare, problematizare	

4. Schindler, Norbert: Karnevál, egyház és fordított világ. A 16. századi nevetéskultúra funkciójáról. In: Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Módszertani írások és esettanulmányok. Budapest, Replika Kör, 2000. 183 – 216.		
5. Angelologie în creștinism Concepte: metafizica angelologiei (Andrei Pleșu), îngerii și spațiile intermediare, îngerii și timpul creștin, îngerul păzitor Bibliografie obligatorie: 1. Pleșu, Andrei 2006: Despre îngerii. București, Humanitas Bibliografie recomandată: 1. Bachelard, Gaston: Aerul și visele. Eseu despre imaginația mișcării. București, Editura Univers, 1999.; 2. Elekes András: Az angyalok és mi. Teológiai/gyakorlati szempontok az angyalok és angylanok értelmezéséhez. Székelyföld X. 2006. 7. 94–104.; 3. Réau, Louis: Iconographie de l'art chrétien. I., II/1–2., III/1–3., Paris, PUF, 1955.; 4. Pócs Éva: Egyházi benedikció – paraszti ráolvasás. In: Hofer Tamás (szerk.): Történeti antropológia. Budapest, 1984. 109–137.	prelegere, exemplificare, problematicare	
6. Concepții despre timp în Evul Mediu Concepte: timpul ciclic și mesianistic, prototipul în creștinism, timpul linear și istoria omenirii, simboluri eschatologice, Paradisul și epoca de aur Bibliografie obligatorie: 1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember világképe. Bp., 1979. 25–134. Bibliografie recomandată: 1. Eliade, Mircea: Az örök visszatérés mítosza, avagy a mindenség és a történelem. Bp., 1993.; 2. Zirkuli Péter: „A történelem réműlete”. Eliade mítoszelméletéről. BUKSZ, 1996, nyár, 186–203.; 3. Gagy József: Jelek égen és földön. Csíkszereda, Pro-Print Könyvkiadó, 1998.; 4. Fejős Zoltán (szerk.): Idő és antropológia. Bp., 2000.; 5. Daniélou, Jean: A történelem misztériuma. Budapest, Kairosz Kiadó, 2006.; 6. Delumeau, Jean: A paradicsom története – a gyönyörök kertje. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2004.; 7. Tanczos Vilmos: Folklórszimbólumok. Kv., 2006. 232–247. és 293–303.	prelegere, exemplificare, problematicare	
7. Concepții medievale despre spațiu Concepte: spațiu sacru și profan, structura spațiului, spațiu demonizat, hramuri și pelerinaje în evul Mediu, via sacra, calea crucii, locuri semnificative: ars memoriae Bibliografie obligatorie: 1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember világképe. Bp., 1979. 25–134. Bibliografie recomandată: 1. Bausinger, Hermann: Népi kultúra a technika korszakában. Bp., 1995.; 2. Pierre Nora: Les lieux de mémoire. I–III. Paris, 1984–1993.; 3. Sigal, Pierre André: Isten vándorai. Középkori zarándoklatok és zarándokok. Budapest, 1989.; 4. Voigt Vilmos: Egy példa: vallás és vándorlás. In: A vallási élmény története. Bp., 2004. 189–207.; 5. Bartha Elek: Vallásökológia. Debrecen, 1992.; 6. Bálint Sándor–Barna Gábor: Búcsújáró magyarok. Bp., 1994.; 7. Eliade, Mircea: A szent és a profán. Bp., 1987.	prelegere, exemplificare, problematicare	
8. Simbolismul religios în epoca modernă. Experiența religioasă în iluminism și în epoca romantică	prelegere, exemplificare,	

<p>Concepte: reforma în cadrul bisericii în secolele 16–18., raționalism în concepțiile noi despre imagine, misticismul modern</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Burke, Peter: Népi kultúra a kora újkori Európában. Bp., 1991.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Hobsbawm, Eric: Primitív lázadók. Vázlatok a társadalmi mozgalmak archaikus formáiról a XIX. és a XX. században. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1974.;</p> <p>2. Kiss László: Az „ezeréves birodalom”. A millenarista eszme állandósága és változása a népi szektákban és mozgalmakban. Szofi. 2002/VI., 1–2. sz., 120–130.;</p> <p>3. Cohn, Norman: The Pursuit of the Millenium. Secker&Warburg, London, 1957.;</p> <p>4. Voigt Vilmos: A vallási élmény története. Bp., 2004. 115–139.;</p> <p>5. Gagy József: Jelek égen és földön. Csíkszereda, Pro-Print Könyvkiadó, 1998.;</p> <p>6. Kiss Dénes: A CE szövetség és a református egyház. Erdélyi Társadalom, 1/2., 2003. 55–66.;</p> <p>7. Szigeti Jenő: Protestáns népi látomások a XVIII. századból. I. kötet. Budapest, L'Harmattan, 2006.;</p> <p>8. Budai Pál: A' Köznép babonái és Balvélekedései ellen való Prédikátziók. Nagybjom 1811–1824. Sajtó alá rendezte: Szacsavay Éva és Szalánszki Edit. Budapest, L' Harmattan–PTE Néprajz–Kulturális Antropológia Tanszék, 2005.</p>	<p>problematicare</p>	
<p>9. Psihologia analitică despre simbolism (S. Freud, C. G. Jung)</p> <p>Concepte: declinul pozitivismului la sfârșitul sec. 19, imagini interioare, imagini mentale, structura imaginarului, arhetipuri, arhetipuri colective, arhetipul și religia</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Jung, Carl Gustav: Az ember és szimbólumai. Bp., 1993.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Jan Białostocki: A „kerettémák” és az archetipikus képek. In: Régi és új a művészettörténetben. Budapest, 1982.;</p> <p>2. Uő: Ikonográfia. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged. 1997. 227–251.;</p> <p>3. Jeleazar Meletyinszkij: Analitikus pszichológia. In: A mítosz poétikája. Budapest, 1985., 74–95.;</p> <p>4. Tánzos Vilmos: A folklór képi nyelve. In: Uő: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, KJNT–BBTE, 2006. 7–27.</p>	<p>prelegere, exemplificare, problematicare</p>	<p>Observații</p>
<p>10. Structurile antropologice ale imaginarului (sistemul lui Gilbert Durand)</p> <p>Concepte: critica mitic-arhetipală, semiotica arhetipurilor, constelații în imagini mentale, arhetipuri și simboluri culturale</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Ries, Julien: A vallásos ember és a szent az új antropológiai szemlélet megvilágításában. In: Uő. (szerk.): A szent antropológiája. Bp., 2003. 27–54.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Durand, Gilbert: Structurile antropologice ale imaginarului. București, Editura Univers, 1977.;</p> <p>2. Uő: Imaginarul. Eseu despre științele și filozofia imaginii. In: Avanturile imaginii. București, Nemira, 1999. 123–207.;</p> <p>3. Uő: A vallásos ember és szimbólumai. In: Ries, Julien (szerk.): A szent antropológiája. A homo religiosus eredete és problémája. Budapest, Typotex, 2003. 75–124.</p>	<p>prelegere, exemplificare, problematicare</p>	
<p>11. Școala iconologică din Hamburg despre simbolism</p> <p>Bibliografie obligatorie: -</p> <p>A.) Ernst Cassirer: A szimbolikus formák filozófiája</p>	<p>prelegere, exemplificare, problematicare</p>	

<p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szőnyi György Endre: A szimbolikus formák filozófiája – Ernst Cassirer. In: Pictura & Scriptura. Hagyományalapú kulturális reprezentációk huszadik századi elméletei. Szeged, JATEPress, 2004., 45–52.; 2. Voigt Vilmos: Bevezetés Ernst Cassirer szimbólumhasználatába. In: Kapitány Ágnes–Kapitány Gábor: „Jelbeszéd az életünk” A szimbolizáció története és kutatásának módszerei. Budapest, 1995. 247–257.; 3. Meletyinszkij, Jeleazar: Szimbolikus elméletek. In: A mítosz poétikája. Budapest, 1985., 58–74. (E. Cassirer szimbólumfelfogásához); 4. Cassirer, Ernst: Szimbolikus formák. Budapest, Osiris, 2000. <p>B.) Un etnolog al iconologiei: Erwin Panofsky. Sistemul lui Ernst Gombrich.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szőnyi György Endre: Ikonográfia és ikonológia II. Panofsky és Gombrich rendszerei. In: Pictura & Scriptura. Szeged, JATEPress, 2004., 75–114. <p>C.) Concepția lui Aby Warburg despre imagine</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szőnyi György Endre: Pictura & Scriptura. Hagyományalapú kulturális reprezentációk huszadik századi elméletei. Szeged, JATEPress, 2004., 53–74. és 203–228. (Két fejezet: I. Ikonográfia és ikonológia I. Történeti áttekintés és Aby Warburg munkássága. II. Posztstrukturalista recepció: Warburg esete.) 		
<p>12. Rituri simbolice. Teoria lui Arnold van Gennep și Mary Douglas despre rituri</p> <p>Concepte: rit de trecere, inițiere, funcțiile și etapele riturilor de trecere, concepții ritualizate în dreptul popular</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fejős Zoltán: Az átmeneti rítusok. Arnold van Gennep elméletének vázlata. Ethnographia XC. 1979. 406–414.; 2. Mary Douglas: Külső határok. In: Biczó Gábor: Antropológiai irányzatok a második világháború után. Debrecen, é. n., 235–251. <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gennep van, Arnold: Riturile de trecere. Iași, Polirom, 1996.; 2. Balázs Lajos: A vágy rítusai – rítusstratégiák. A születés, házasság, halál szokásvilágának lelki háttéréről. Kolozsvár, Scientia Kiadó, 2006.; 3. Dülmen, Richard von: A rettenet színháza. Ítélezési gyakorlat és büntetőrituálék a kora újkorban. Budapest, 1990.; 4. Tárkány-Szűcs Ernő: Magyar jogi népszokások. Budapest, 1981.; 5. Gurevics, A. J.: „Jogra épül az ország...” In: A középkori ember világképe. Bp., 134–184. 	<p>prelegere, exemplificare, problematizare</p>	
<p>13. Imaginarul în epoca modernă</p> <p>Concepte: comunicarea socială în epoca electronică, oralitate–scris–imagini electronice, caracterizarea generală a imaginilor electronice, existența virtuală, viteza în epoca modernă</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nyíri Kristóf: Hagyomány és szóbeliség. In: Uő: A hagyomány filozófiája. Budapest, T-Twins - Lukács Archívum, 1994. <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nyíri Kristóf: Hagyomány és képi gondolkodás. Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián. Társadalomtudományok, 2001.; 2. Uő: A virtuális egyetem felé. Educatio 1997/4; Uő: A virtuális egyetem filozófiájához. Liget, 2000 február; 	<p>prelegere, exemplificare, problematizare</p>	

<p>3. McLuhan, Marshall: A közlési eszköz maga az üzenet. In: Halász László (szerk.): Vége a Gutenberg-galaxisnak? Bp., 1985.;</p> <p>4. Postman, Neil: Amusing Ourselves to Death. Public Discourse in the Age of Show Business. New York, Penguin Books, 1986.;</p> <p>5. Virilio, Paul: Az eltűnés esztétikája. Budapest, Balassi Kiadó, 1992.</p>		
<p>14. Antropologia fotografiei Concepte: rolul fotografiei în cultura tradițională, metode de interpretare Bibliografie obligatorie: 1. Nagy Károly Zsolt: A fotóantropológia és az antropológiai fotó lehetőségei a „digitális képi forradalom” korában. Tabula VIII. 2005. 1. 91–109. Bibliografie recomandată: 1. Kunt Ernő: A fénykép a parasztság életében. Vizuális-antropológiai megközelítés. Népi Kultúra–Népi Társadalom XIV. 1987. 235–290.;</p> <p>2. Uő: Az antropológia keresése. Budapest, L'Harmattan, Documentatio Ethnographica 20. 2003.</p>	<p>prelegere, exemplificare, problematizare</p>	
<p>Bibliografie * Chevalier, Jean–Gheerbrant, Alain : <i>Dicționar de simboluri</i>. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere. București, 1994-1995. * Durand, Gilbert: <i>Structurile antropologice ale imaginarului</i>. București, 1977. (ed. 2. 1999.) * Eliade, Mircea: <i>Imagini și simboluri</i>. București, 1994. * Guénon, René: <i>Simboluri ale stiintei sacre</i>. București, 1977. * Jung, Carl: <i>Az ember és szimbólumai</i>. Budapest, 1993. * Lükő Gábor: <i>A magyar lélek formái</i>. Budapest, 1942. * Seibert, Jutta: <i>A keresztény művészet lexikona</i>. Budapest, 1986. * Tánczos Vilmos: <i>Folklórszimbólumok</i>. Kolozsvár, 2007. * Tokarev, Sz. V. (ed.): <i>Mitológiai Enciklopédia. I–II</i>. Budapest, 1988.</p>		
8.2 Seminar	Metode de predare- învățare	Observații
<p>1. Symbolism în religii „primitive” Concepte: animism, magie, fetișism, magie și religie, estetica primitivismului cultural în concepția lui Herder, simboluri în șamanismul maghiar Bibliografie obligatorie: 1. Cocchiara, Giuseppe.: Az európai folklór története. Budapest 1962. Bibliografie recomandată: 1. Eliade, Mircea: Vallási hiedelmek és eszmék története. Bp. I–III. 1993.;</p> <p>2. Diószegi Vilmos: A sámánhit emlékei a magyar népi műveltségben. Bp., 1959/1998.;</p> <p>3. Dienes István: A honfoglaló magyarok és ősi hiedelmeik. In: Hajdú Péter (szerk.): Uráli népek. Budapest, 1975. 77–108.;</p> <p>4. Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Bp., 1967.;</p> <p>5. Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Bp., 1981.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>2. Concepția mitopoetică despre lume (mitul lui Gilgames) Bibliografie obligatorie: 1. Gilgames. Agyagtáblák üzenete. Válogatta és a jegyzeteket írta Komoróczy Géza. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1986. 64–141.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>3. Symbolismul unui icon ortodox (Andrei Rubliov: Sfânta Treime) Bibliografie obligatorie: 1. Orosz György: Egy XV. századi ortodox ikon üzenete a ma emberének. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XXVII. 1989. 141–145.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru</p>	

<p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomeranc, Grigorij: Rubljov Szentháromsága. 2000 1990, július–augusztus, 92–98.; 2. Cserbák András: A keleti templom ikonográfiája és a vizuális kommunikáció. In: Barna Gábor (szerk.): A szentiszelet történeti rétegei és formái Magyarországon és Közép-Európában. Szeged, Néprajzi Tanszék, 2001. 32–40.; 3. Ruzsa György: Ikonok könyve. Bp., 1981. 	<p>tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>4. Carnavalul în Evul Mediu Concepte: noțiuni generale: caracter orgiastic, instituțiile violenței, dezordine și haos în lume, invazia cuvintelor, cultul fertilității etc.</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tánczos Vilmos: A karneváli világ: In: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, 2006. 86–101. <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bahtyin, Mihail: François Rabelais művészete. A középkor és a reneszánsz népi kultúrája. Bp., 1982.; 2. Peter Burke: Népi kultúra a kora újkori Európában. Bp., 1991. 213–285. (Két fejezet: A Farsang világa; A Böjt diadala); 3. Ginzburg, Carlo: Rituális fosztogatások. In: Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Módszertani írások és esettanulmányok. Budapest, Replika Kör, 2000. 279–298.; 4. Schindler, Norbert: Karnevál, egyház és fordított világ. A 16. századi nevetéskultúra funkciójáról. In: Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Módszertani írások és esettanulmányok. Budapest, Replika Kör, 2000. 183 – 216. 	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>5. Demonii în creștinism (Evul Mediu și epoca modernă) Concepte: arhetipul Răului, funcțiile și apariția Diavolului în creștinism, tehnici de apărare, locuința Diavolului în folclor, revolta îngerilor</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Röhrich, Lutz: Az ördög alakja a népköltészetben. Ethnographia LXXVII. 1966. 212–228.; <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Delumeau, Jean: Liniștiți și ocrotiți. Sentimentul de securitate în Occidentul de altădată. I–II. Iași, Polirom, 2005.; 2. Muchembled, Robert (red.): Magia și vrăjitoria în Europa din Evul Mediu până astăzi. București, Humanitas, 1997.; 3. Nola, Alfonso M. di: Diavolul. Chipurile, isprăvile istoria Satanei și prezența sa malefică la toate popoarele din Antichitate până astăzi. București, Editura BIC ALL, 2000.; 4. Takács György: Kantéros, lüderc, rekegő. Hárompataki csángó hiedelemmondák. Budapest, Magyar Napló, 2004. 	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>6. Concepții despre timp în Evul Mediu Concepte: timpul ciclic și mesianistic, prototipul în creștinism, timpul linear și istoria omenirii, simboluri eschatologice, Paradisul și epoca de aur</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember vilásképe. Bp., 1979. 25–134. <p>Bibliografie recomandată:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eliade, Mircea: Az örök visszatérés mítosza, avagy a mindenség és a történelem. Bp., 1993.; 2. Zirkuli Péter: „A történelem rémülete”. Eliade mítoszelméletéről. BUKSZ, 1996, 	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	

<p>nyár, 186–203.;</p> <p>3. Gagy József: Jelek égen és földön. Csíkszereda, Pro-Print Könyvkiadó, 1998.;</p> <p>4. Fejős Zoltán (szerk.): Idő és antropológia. Bp., 2000.;</p> <p>5. Daniélou, Jean: A történelem misztériuma. Budapest, Kairosz Kiadó, 2006.;</p> <p>6. Delumeau, Jean: A paradicsom története – a gyönyörök kertje. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2004.</p> <p>7. Tánczos Vilmos: Folklórszimbólumok. Kv., 2006. 232–247. és 293–303.</p>		
<p>7. Concepții medievale despre spațiu</p> <p>Concepte: spațiu sacru și profan, structura spațiului, spațiu demonizat, hramuri și pelerinaje în evul Mediu, via sacra, calea crucii, locuri semnificative: ars memoriae</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember vilásképe. Bp., 1979. 25–134.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Bausinger, Hermann: Népi kultúra a technika korszakában. Bp., 1995.;</p> <p>2. Pierre Nora: Les lieux de mémoire. I–III. Paris, 1984–1993.;</p> <p>3. Sigal, Pierre André: Isten vándorai. Középkori zárandoklatok és zárandokok. Budapest, 1989.;</p> <p>4. Voigt Vilmos: Egy példa: vallás és vándorlás. In: A vallási élmény története. Bp., 2004. 189–207.;</p> <p>5. Bartha Elek: Vallásökológia. Debrecen, 1992.;</p> <p>6. Bálint Sándor–Barna Gábor: Búcsújáró magyarok. Bp., 1994.;</p> <p>7. Eliade, Mircea: A szent és a profán. Bp., 1987.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>8. Concepția lui Michel Montaigne despre simbolism</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Michel Montaigne: Esszék. Bukarest, Kriterion, Téka, 1983. – A következő részek: A hazugokról (43–47), A képzelet erejéről (62–67), A gyermeknevelésről (73–90), A hiúságról (220–228)</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. M. Montaigne: Esszék. In: Vajda Mihály (szerk.) Reneszánsz etikai antológia. Bp., 1984. 318–419.;</p> <p>2. Daniel Arasse: Ars Memoriae és vizuális szimbólumok. A képzelet kritikája és a reneszánsz vége. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 138–156.; Cesare Ripa: Iconologia (1593). Budapest, 1997.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>9. Imagini simbolice în epoca modernă</p> <p>Concepte: neoplatonism în iconologia barocă, clasicistă, romantică. Interpretarea raționalistă a imaginilor</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Moles A. Abraham: A giccs a boldogság művészete. Budapest, Háttér Kiadó, 1996.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Ernst Gombrich: Icones Symbolicae. A szimbolikus kifejezés filozófiai és ezek hatása a művészetre. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 31–114.;</p> <p>2. Uő.: A művészet története. Budapest, Gondolat Kiadó, 1983.; Jan Białostocki: Ikonográfia. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Ikonológia és műértelmezés I. Szeged. 1997. 227–251.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>10. Concepții despre Sacrul în sec. 20</p> <p>Concepte: Sfântul ca o experiență de caracter a priori în concepția lui R. Otto, religia ca un sistem a simbolurilor arhetipale, o abordare fenomenologică a Sfântului</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru</p>	

<p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Durand, Gilbert: A vallásos ember és szimbólumai. In: Ries, Julien (szerk.): A szent antropológiája. Bp., 2003. 75–124.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Otto, Rudolf: A szent. Az isteni eszméjében rejlő irracionalis és viszonya a racionálishoz. Budapest, 1997. 11–17., 22–43.;</p> <p>2. Voigt Vilmos: A „szent” és a „szentség”. In: A vallási élmény története. Bp. 2004. 70–76.;</p> <p>3. Eliade, Mircea: A szent és a profán. A vallási lényegről. Budapest, 1987/1996.;</p> <p>4. Durkheim, Émile: A vallási élet elemi formái. Budapest, L’Harmattan, 2003. (Részlete: A vallási élet elemi formái. In: Bohannon, Paul–Glazer, Mark (szerk.): Mérföldkövek a kulturális antropológiában. Budapest, 1997. 353–366.);</p> <p>5. Dubuisson, Daniel: Mitológiai ale secolului XX. Dumézil, Lévi-Strauss, Eliade. Iași, Polirom, 2003.;</p> <p>6. Gerardus van der Leeuw: A vallás fenomenológiája. Budapest, 2001.</p>	<p>tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>11. Nivelurile semnificației într-un rit colectiv (aplicarea teoriei lui E. Panofsky)</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Szönyi György Endre: Ikonográfia és ikonológia II. Panofsky és Gombrich rendszerei. In: Pictura & Scriptura. Szeged, JATEPress, 2004., 75–114.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>12. Darul. Claca ca o formă simbolică de reciprocitate a muncii</p> <p>Concepte: reciprocitate socială, capital simbolic, munca ca dar</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>1. Mauss, Marcel: Tanulmány az ajándékról. In: Uő: Szociológia és antropológia. Budapest, Osiris, 2000. 195–338.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>1. Bourdieu, Pierre: A szimbolikus tőke. In: A társadalmi egyenlőtlenségek újtermelődése. Bp., 1978.;</p> <p>2. Hajdú-Farkas Zoltán: Csiki kaláka. Csíkszereda, Pro-Print, é. n.;</p> <p>3. Stahl, Henri H.: A román tributális rendszer. In: A régi román falu és öröksége. Bp., 1992. 114–134.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>13. Filmul antropológic: problemele simbolizăției</p> <p>Metodă de lucru: Discuții despre filme și fragmente de filme antropológice</p> <p>Bibliografie obligatorie:</p> <p>Halmos Ádám (szerk.): A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus. Budapest, Daléktus Fesztivál, Palántír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, 2004.</p> <p>Bibliografie recomandată:</p> <p>Tari János: Néprajzi filmezés Magyarországon. Budapest, Európai Folklór Intézet, 2002.</p>	<p>conversație euristică, problematizare, analize de imagini reprezentative pentru tema respectivă, exemplificări</p>	
<p>14. Concluzii. Recapitulări.</p> <p>Cercetări proprii: pregătirea lucrării pentru examen (în formă de seminar)</p> <p>Bibliografie obligatorie: nu este</p> <p>Bibliografie recomandată: Tánczos Vilmos: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, 2007.</p>	<p>prezentarea unor referate redactate de către studenți</p>	
<p>Bibliografie: Coincide cu bibliografia de mai sus.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei se reflectă în proporție majoră în programele de studiu din instituțiile de învățământ de nivel preuniversitar și universitar (reprezentând principalii angajatori ai absolvenților liniei de studiu).
- Tematica este elaborată pe baza bibliografiei de specialitate în domeniu.
- O parte din elementele componente ale cursului și ale seminarului au fost prezentate la conferințe și prelegeri naționale și internaționale.

10. Evaluare

Condiții de examen: Se vor prezenta la examen studenții care: a) au o prezență activă de 75% la seminarii și b) au predat o lucrare originală de 8–10 pagini cu analiza unei fenomen simbolic religios.

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- capacitate de răspuns la nivel interactiv - cunoaștere și înțelegere - stăpânirea, în sens operațional, a limbajului de specialitate - abilitatea de explicare și de interpretare - rezolvarea completă și corectă a cerințelor.	Lucrare scrisă	1/2
10.5 Seminar	- elaborarea de lucrări de seminar, referate, implicare efectivă în activitățile practice	Prezență obligatorie și participare activă la seminar (75%) Lucrare scrisă	1/2
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Studentul cunoaște care sunt principalele concepte de critică, istorie și teorie literară, le recunoaște și le definește corect, le folosește adecvat. • Limbajul de specialitate este corect utilizat. <p>Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale: Prezența la cursuri este facultativă, prezența activă la seminar este obligatorie. Studenții vor însuși noțiunile respective pe bază de: a) schițelor proprii întocmite la cursuri; 2) schițelor primite de la profesor (în formă electronică); 3) bibliografiei obligatorie și facultativă. Utilizarea fraudei în cazul examenului va determina automat sistarea procesului de examinare și evaluarea cu nota 1 (unu).</p>			

Data completării 13. 03. 2021.	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 23.03.2021.	Semnătura directorului de departament 	

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail: lett@lett.ubbcluj.ro

Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății